

REFORMA PRAWA KARNEGO
MATERIALNEGO I PROCESOWEGO
Z 2015 ROKU

WYBRANE ZAGADNIENIA

REDAKCJA NAUKOWA
DARIUSZ KAŁA
IGOR ZGOLIŃSKI

REFORMA PRAWA KARNEGO
MATERIALNEGO I PROCESOWEGO
Z 2015 ROKU

WYBRANE ZAGADNIENIA

REDAKCJA NAUKOWA
DARIUSZ KAŁA
IGOR ZGOLIŃSKI

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 lipca 2015 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Jacek Sobczak

Wydawca

Małgorzata Stańczak

Redaktorzy prowadzący

Ewa Wysocka, Joanna Cybulska

Opracowanie redakcyjne

Agnieszka Bąk

Łamanie

Wolters Kluwer

Projekt graficzny okładki

Sławomir Sobczyk

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer SA, 2015

ISBN: 978-83-264-8279-3

Wydane przez:

Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów / 7

Wstęp / 11

Część I

Zagadnienia materialnoprawne / 15

Wiesław Kozielowicz

Kilka uwag o wpływie doktryny prawa karnego i orzecznictwa sądowego na zmiany w prawie karnym na przykładzie pomysłu wprowadzenia do kodeksu karnego konstrukcji tzw. obiektywnego przypisania / 17

Alicja Grześkowiak

Model ustawowej polityki karnej na tle projektów zmian kodeksu karnego / 34

Piotr Gensikowski

Charakter prawny obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w świetle projektów nowelizacji kodeksu karnego / 62

Igor Zduński

Nowelizacja środków zabezpieczających w świetle osiągnięć współczesnej psychiatrii / 79

Krzysztof Wiak

Ochrona życia w projekcie nowelizacji kodeksu karnego / 114

Igor Zgoliński

Kierunki rozwoju polskiego prawa karnego w świetle jego reformy / 126

Część II

Zagadnienia procesowe / 151

Dariusz Kala

Ekspertyza prywatna w świetle obecnych i przyszłych unormowań kodeksu postępowania karnego / 153

Maja Klubińska

Treść i znaczenie uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji w znowelizowanym postępowaniu karnym / 182

Agnieszka Pilch

Zabezpieczenie praw pokrzywdzonego w nowym procesie karnym – wybrane problemy / 206

Sławomir Steinborn

Kształtowanie granic rozpoznania sprawy w instancji odwoławczej w procesie karnym w świetle nowelizacji kodeksu postępowania karnego z 27 września 2013 r. i 20 lutego 2015 r. / 217

Wiesław Juchacz

Kasacja i wznowienie postępowania w świetle zmian wprowadzonych ustawą z dnia 27 września 2013 r. / 235

Kazimierz Klugiewicz

Kontrawencjonalizacja oraz inne praktyczne problemy ze stosowaniem art. 50 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw / 246

Informacje o Autorach / 277

Wykaz skrótów

Akty prawne

- EKPC** europejska Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.)
- k.c.** ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
- k.k.** ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.k. z 1969 r.** ustawa z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 13, poz. 94 z późn. zm.)
- k.k. z 1932 r.** rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 60, poz. 571 z późn. zm.)
- k.k.s.** ustawa z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 186 z późn. zm.)
- k.k.w.** ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.)
- Konstytucja RP** Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

- k.p.c.** ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.p.k.** ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- k.p.k. z 1969 r.** ustawa z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 13, poz. 96 z późn. zm.)
- k.p.k. z 1928 r.** rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 33, poz. 313 z późn. zm.; tekst jedn.: Dz. U. z 1950 r. Nr 40, poz. 364 z późn. zm.)
- k.w.** ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 482 z późn. zm.)
- MPPOiP** Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, otwarty do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167)
- StGB** Strafgesetzbuch (niemiecki kodeks karny)

Czasopisma i publikatory

- Cz.PKiNP** Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
- Dz. U.** Dziennik Ustaw
- Dz. Urz. UE** Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
- GSP** Gdańskie Studia Prawnicze
- KZS** Krakowskie Zeszyty Sądowe. Orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie w sprawach karnych
- NP** Nowe Prawo
- OSA** Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
- OSNC** Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna

OSN(K)	Orzecznictwo Sądu Najwyższego (Izba Karna)
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNPG	Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
OSNwSK	Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
PiP	Państwo i Prawo
POSAG	Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
PPK	Przegląd Prawa Karnego
Prob. Krym.	Problemy Kryminalistyki
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
PS	Przegląd Sądowy
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
RPiE	Ruch Prawniczy i Ekonomiczny
WPP	Wojskowy Przegląd Prawniczy

Inne

KKPK	Komisja Kodyfikacyjna Prawa Karnego
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny

Wstęp

W dniu 1 lipca 2015 r. w obszarze polskiego prawa karnego materialnego i procesowego zostały dokonane fundamentalne zmiany normatywne. Zainicjowały je prace Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego, powołanej w 2009 r. przez Ministra Sprawiedliwości.

Gdy chodzi o sferę prawa materialnego należy uznać, że kilkunastoletni okres obowiązywania kodeksu karnego to czas wystarczający do zebrania doświadczeń związanych z jego stosowaniem, oceny wypełniania przez ten akt prawny zadań polityki karnej, ustalenia niesprawnych instrumentów w nim zawartych oraz określenia błędnych, z punktu widzenia poprawnej legislacji, rozwiązań prawnych¹. Zgodzić się trzeba ze stanowiskiem, że od czasu wejścia w życie kodeksu karnego doszło do powstania wielu zjawisk społecznych wymagających reakcji karnoprawnej oraz sformułowano w doktrynie wiele nowych poglądów (o utrwalonym już charakterze) na poszczególne instytucje prawa karnego². Należy także dodać, że na skutek licznych zmian w kodeksie karnym, wprowadzanych niekiedy bez przekonującego uzasadnienia aksjologicznego³, kodeks ten zatracił swoją spójność, co z kolei pośrednio spowodowało, że realizowana na jego gruncie polityka karna nie mogła być uznana za konsekwentną.

¹ Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw z dnia 5 listopada 2013 r., s. 1, <http://bip.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/komisje-kodyfikacyjne/komisja-kodyfikacyjna-prawa-karnego/komisja-kodyfikacyjna-prawa-karnego-2009-2013/>.

² Chodzi tutaj w szczególności o takie poglądy, które wpisują się w nurt poszukiwania możliwości lepszego, z punktu widzenia funkcji prawa karnego, oddania sensu odpowiedzialności karnej i optymalnego jej uzasadnienia – tamże.

³ Tego rodzaju działalności, uwarunkowanej doraźnymi celami politycznymi, nadano miano populizmu penalnego (zob. A. Zoll, *Prace nad nowelizacją przepisów części ogólnej kodeksu karnego*, PiP 2012, z. 11, s. 3).

Przygotowany przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Karnego kompleksowy projekt nowelizacji kodeksu karnego z 5 listopada 2013 r. obejmował swoim zakresem problematykę: zasad odpowiedzialności karnej; form popełnienia przestępstwa; wyłączenia odpowiedzialności karnej; kar, środków karnych, probacyjnych i zabezpieczających; części szczególnej kodeksu karnego. Projekt ten stał się kanwą rządowego projektu nowelizacji kodeksu karnego z 15 maja 2014 r.⁴, w którym co do zasady skupiono się na zagadnieniach dotyczących kar, środków karnych, probacyjnych i zabezpieczających.

W kontekście prawa karnego procesowego wydaje się natomiast, że dotychczasowa formuła procedowania w sprawach o przestępstwa została wyczerpana⁵. Jej istota sprowadzała się do kontradyktryjności, którą w stadium jurysdykcyjnym należałoby określić mianem nominalnej (nie zaś realnej), uwzględniając normatywną zawartość art. 167 § 1 i art. 366 § 1 k.p.k. Te przepisy nakazywały sądowi i przewodniczącemu składu sądującego podejmowanie w bardzo szerokim zakresie aktywności dowodowej z urzędu. Ten stan rzeczy w istotnym stopniu prowadził do tego, że oskarżyciel, choć formalnie zobowiązany do realizowania obowiązków wynikających z rozkładu ciężaru dowodu, stanowiącego pochodną zasady domniemania niewinności (art. 5 § 1 k.p.k.), w istocie nie ponosił procesowych konsekwencji niewywiązania się z tego obowiązku. Brak aktywności w sferze dowodowej oskarżyciela powodował bowiem, że dowodowo musiał aktywizować się sąd, jeśli chciał urzeczywistnić treść zasady prawdy materialnej, a finalnie – zasady trafnej reakcji karnej.

Ponadto w dotychczasowym modelu procesu karnego w nadmiernym stopniu sąd pełnił rolę gwaranta wobec oskarżonego. Jeśli dodamy do tego liberalizm panujący w obszarze konstruowania skarg odwoławczych i szerokie ramy kontroli odwoławczej realizowanej przez sąd z urzędu, przy jednoczesnych ograniczeniach co do możliwości wydawania orzeczenia reformatoryjnego⁶, uzyskujemy obraz procesu

⁴ Druk sejmowy nr 2393, Sejm VII kadencji. Ostatecznie zmiany obowiązujące w kodeksie karnym od 1 lipca 2015 r. zostały wprowadzone ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 396.

⁵ P. Hofmański, *Wielka reforma Kodeksu postępowania karnego z 2013 r.*, Forum Prawnicze 2013, nr 4, s. 9 i n.

⁶ Ten stan rzeczy był z kolei konsekwencją treści art. 452 § 1 k.p.k., z którego wynikał zakaz przeprowadzania przez sąd odwoławczy dowodów co do istoty sprawy. Skoro nie mógł takich dowodów przeprowadzić, sąd odwoławczy niejednokrotnie zmuszony był uchylić wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania, polecając sądowi pierwszej

w nadmiernym stopniu inkwizycyjnego oraz nieefektywnego z punktu widzenia koncentracji czynności procesowych i tym samym nierespektującego w pełni wymogów art. 5 ust. 3 *in principio* i art. 6 ust. 1 EKPC oraz wskazań Konstytucji RP dotyczących czasu rozpoznania sprawy (art. 45 ust. 1). Słabością dotychczasowego modelu procesu karnego był brak klarownego rozdziału funkcji: orzekania, ścigania (oskarżenia) i obrony.

Nowelizacja kodeksu postępowania karnego, która weszła w życie 1 lipca 2015 r.⁷, przywróciła logiczny paradygmat obowiązujący od czasów rzymskich, a wyrażony dobitnie przez Iuliusa Paulusa formułą: *Ei incumbit probatio, qui dicit, non qui negat*. Sąd jako podmiot w pełni bezstronny będzie stał przede wszystkim na straży sprawiedliwości proceduralnej procesu skoncentrowanego na kwestiach spornych z punktu widzenia występujących w nim stron. To zaś winno sprzyjać prowadzeniu postępowania w sposób dynamiczny, z jednoczesnym respektowaniem gwarancji praw i wolności stron.

W świetle powyższych wywodów istnieją, jak się wydaje, istotne argumenty przemawiające za modyfikacjami w obszarze prawa karnego materialnego i procesowego. Uprawniona jest też dyskusja o sprecyzowanych kierunkach zmian w systemie szeroko rozumianego prawa karnego i racjach będących kanwą tych zmian. Nie przez wszystkich jurystów zmiany te postrzegane są bowiem jako niekontrowersyjne. Należy zatem wyrazić nadzieję, że poszczególne artykuły zamieszczone w tej publikacji stanowiąc będą istotny wkład w dyskurs prawniczy dotyczący zarówno ostatecznego kształtu poszczególnych, nowych lub zmodyfikowanych instytucji prawa karnego materialnego i procesowego, jak również ich aksjologicznego uzasadnienia.

Dariusz Kala
Igor Zgoliński

instancji realizację niezbędnych czynności dowodowych. Możliwość orzekania reformatorskiego ograniczała także treść reguły *ne peius* z art. 454 § 2 k.p.k.: „Sąd odwoławczy może orzec surowszą karę pozbawienia wolności tylko wtedy, gdy nie zmienia ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku”.

⁷ Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 1247; ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 396.

Część I

Zagadnienia materialnoprawne

Kilka uwag o wpływie doktryny prawa karnego i orzecznictwa sądowego na zmiany w prawie karnym na przykładzie pomysłu wprowadzenia do kodeksu karnego konstrukcji tzw. obiektywnego przypisania

Akt normatywny nazywany ustawą jest, zgodnie z Konstytucją RP, aktem o najwyższej mocy prawnej w systemie źródeł powszechnie obowiązującego prawa (po Konstytucji RP i umowach międzynarodowych ratyfikowanych za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie). W polskim prawodawstwie przyjmuje się, że ustawy zwane kodeksami są takimi jak inne ustawy co do swojej mocy prawnej i hierarchii obowiązywania, gdyż w Polsce nie ma instytucji ustaw organicznych (ustaw pośrednich między konstytucją a ustawami zwykłymi). Jeżeli chodzi o prawo karne, to nie budzi wątpliwości, że ustawa – kodeks karny powinna określać podstawowe zasady odpowiedzialności karnej, na których oparte są szczegółowe uregulowania normatywne, ujmować możliwie najszerszy obszar prawa karnego, stanowić wzorzec treściowy i formalny dla pozostałych ustaw zawierających przepisy karne. Słusznie podkreśla się, że ustawa karna (kodeks): „winna mówić do sędziego językiem prostym i jasnym, sędzia musi ją rozumieć, z jej myślami się godzić. Tam, gdzie trzeba komentarzy, uczonych rozpraw, orzeczeń Sądu Najwyższego, rozporządzeń ministerialnych na to, by przepis ustawy należyście postawić, tam widocznie zachodzi wadliwość w kodyfikacji”¹.

¹ J. Makarewicz, *Ustawa karna (część ogólna). Projekt wstępny*, Przegląd Prawa i Administracji 1922, z. 4–6, s. 2.

Wśród zasad techniki prawodawczej wskazuje się między innymi takie:

- ustawa powinna wyczerpująco regulować daną dziedzinę spraw, nie pozostawiając poza zakresem swego unormowania istotnych fragmentów tej dziedziny,
- ustawa powinna być tak skonstruowana, aby od przyjętych w niej zasad regulacji nie trzeba było wprowadzać licznych wyjątków,
- przepisy ustawy należy redagować zwięźle i syntetycznie, unikając nadmiernej szczegółowości, a zarazem w taki sposób, w jaki opisuje się typowe sytuacje występujące w dziedzinie spraw regulowanych tą ustawą,
- przepisy ustawy powinny wyrażać intencje prawodawcy w sposób zrozumiały dla adresatów zawartych w nich norm².

Jasną jest rzeczą, że w demokratycznych państwach parlament ponosi odpowiedzialność za kształt i treść uchwalanych przez siebie ustaw, chociaż w praktyce ostateczny rezultat procesu ustawodawczego zależy w znacznym stopniu od rozwiązań zawartych w projektach ustaw. Jednak im większy jest zakres uzupełnień i zmian, które wprowadza się do projektu, tym większe ryzyko popełnienia błędu, zwłaszcza gdy dotyczy to ustawy – kodeksu, czyli ustawy obszernej i złożonej. Zawarte w projekcie takiej ustawy propozycje rozwiązań są z reguły powiązane z innymi, a więc wprowadzając zmiany do jednej instytucji prawnej, trzeba najczęściej zmieniać wiele innych przepisów, bacząc przy tym, aby nie doszło do niespójności przepisów i załamania całej konstrukcji.

Projekt obecnie obowiązującego kodeksu karnego został przygotowany przez powołaną przez Ministra Sprawiedliwości Komisję ds. Reformy Prawa Karnego. Przewodniczącym tej Komisji był profesor Kazimierz Buchała, a funkcję zastępcy przewodniczącego pełnił profesor Andrzej Zoll³. W doktrynie prawa karnego z jednej strony zaakceptowano podstawowe założenia aksjologiczne, na których oparto kodeks karny z 1997 r., z drugiej strony część doktryny poddała krytyce formowanie przez twórców projektu kodeksu karnego odbiegających od tra-

² S. Wronkowska, M. Zieliński, *Komentarz do zasad techniki prawodawczej*, Warszawa 2004, s. 25–37.

³ K. Buchała, *Prace nad nowym kodeksem karnym – próba podsumowania*, PiP 1998, z. 9–10, s. 4.

dycji prawa polskiego koncepcji doktrynalnych komplikujących stosowanie prawa i nieprzynoszących żadnych wyraźnych korzyści⁴.

Po upływie roku od wejścia w życie kodeksu karnego z 1997 r. zorganizowano w Popowie konferencję „Kodyfikacja karna po roku. Popowo 21–22 X 1998”, w toku której dokonano między innymi oceny tego kodeksu. Stanowiska wyrażone na tej konferencji stały się przedmiotem pracy powołanego przez Ministra Sprawiedliwości Hannę Suchocką Zespołu ds. nowelizacji kodyfikacji karnych. Na czele zespołu stanął Andrzej Zoll. Wynikiem prac tego zespołu był opracowany w styczniu 2001 r. projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw. Temu projektowi nie nadano biegu legislacyjnego⁵. W latach 2001–2003 trwały intensywne prace nad nowelizacją kodeksu karnego. Odnosząc się do nich, przedstawiciele doktryny zgromadzeni w dniu 10 lutego 2003 r. na zebraniu Towarzystwa Naukowego Prawa Karnego i Polskiego Towarzystwa Kryminologicznego im. Prof. Stanisława Batawii, zorganizowanym przez te towarzystwa wspólnie z Instytutem Nauk Prawnych PAN, w podjętej uchwale w sprawie nowelizacji kodeksu karnego podkreślili, że „proponowane zmiany Kodeksu karnego nie powinny wykraczać ponad konieczną potrzebę skorygowania tylko tych oczywistych błędów i luk, które aktualnie rodzą trudności w praktyce stosowania prawa lub stanowią wymóg dostosowania polskiego prawa do zobowiązań międzynarodowych”⁶.

Do dyskusji dotyczących propozycji zmian kodeksu karnego prowadzonych przez przedstawicieli doktryny szeroko włączyli się politycy, a postulat zaostrzenia odpowiedzialności karnej okazał się stałym elementem kolejnych kampanii wyborczych. Jak zauważono, wszystkie uchwalone nowelizacje kodeksu karnego zmierzały w kierunku zaostrze-

⁴ L. Gardocki, *Uszanować tradycję*, Palestra 1993, z. 3–4; W. Mąciór, *W sprawie reformy prawa karnego*, PiP 1991, z. 10; M. Tarnawski, *Ogólne refleksje o nowym kodeksie karnym*, Palestra 1999, z. 1–2; K. Daszkiewicz, *Kodeks karny z 1997 roku – uwagi krytyczne*, Gdańsk 2001; W. Patryas, *Kilka uwag o kodeksie karnym*, RPEiS 1997, z. 3; A. Dermont, *Terminologia i styl nowych ustaw karnych (wybrane zagadnienia)*, WPP 1998, nr 1–2.

⁵ Tekst projektowanej ustawy w: *Racjonalna reforma prawa karnego*, pod red. A. Zolla, Warszawa 2001, s. 236–296.

⁶ *Czy trzeba zmieniać Kodeks karny? Materiały z konferencji naukowej „Nowelizacja Kodeksu karnego” Warszawa, 10 lutego 2003 r.*, pod red. A. Kaniewskiej, Warszawa 2003, s. 61.

Dariusz Kala – doktor nauk prawnych (Katedra Postępowania Karnego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu); wykładowca Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w Krakowie; sędzia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku; autor kilkudziesięciu publikacji naukowych z zakresu prawa karnego materialnego, postępowania karnego, postępowania w sprawach o wykroczenia, teorii i filozofii prawa, relacji mediów i wymiaru sprawiedliwości, kultury języka polskiego w praktyce prawniczej.

Igor Zgoliński – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor nadzwyczajny Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy; sędzia Sądu Okręgowego w Toruniu; autor kilkudziesięciu publikacji naukowych z zakresu prawa karnego materialnego, prawa karnego skarbowego, prawa karnego wykonawczego oraz postępowania karnego.

■ W dniu 1 lipca 2015 r. wprowadzono fundamentalne zmiany w części ogólnej kodeksu karnego i rewolucyjne zmiany w kodeksie postępowania karnego. Czas ten sprzyja prowadzeniu pogłębionego dyskursu na temat reformy szeroko rozumianego prawa karnego.

■ W niniejszej pracy zbiorowej zamieszczono artykuły odnoszące się zarówno do zmian normatywnych obowiązujących od 1 lipca 2015 r., ich aksjologicznego uzasadnienia, jak i do zmian proponowanych w toku prac nad reformą polskiego prawa karnego materialnego i procesowego, które ostatecznie, z różnych względów, nie stały się częścią obowiązującego porządku prawnego. Autorami poszczególnych opracowań są przedstawiciele nauk penalnych oraz praktycy – sędziowie Sądu Najwyższego oraz sędziowie sądów powszechnych. W konsekwencji uwagi prezentowane w artykułach czynione są z dwóch perspektyw: dogmatycznej oraz praktycznej.

■ Monografia jest skierowana zarówno do przedstawicieli praktyki – sędziów, adwokatów, prokuratorów, radców prawnych, aplikantów, jak i do przedstawicieli doktryny.

ISBN 978-83-264-8279-3

9 788326 482793

Cena 129 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01

zamowienia.ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

9788326482793 W01P01